

Svar på interpellation (2016:63) av Andrea Ström (M) om ersättningssystemet för mottagandet av ensamkommande barn och unga

Det nya ersättningssystemet för mottagande av ensamkommande barn trädde i kraft den 1 juli i år. Jag har sedan förslaget till nytt ersättningssystem presenterades i juni 2016 varit starkt kritisk mot flera delar i systemet. Dels mot den kraftigt sänkta ersättningen för kommunerna, som interpellanten lyfter, dels mot det regelverk som innebär att den som fyller 18 år innan slutligt beslut i asylprocessen är fattat behöver flytta till ett anläggningsboende hos Migrationsverket.

Interpellanten ställer ett antal frågor kring hur staden och ensamkommande barn påverkas av det nya systemet.

1. Hur ska staden finansiera kostnaderna som uppstår vid den sänkta ersättningen?

Regeringen sköt upp införandet av det nya systemet från den 1 januari till den 1 juli 2017. Det gav staden tid att ställa om arbetet för att mottagandet ska kunna ske i nivå med den nya ersättningen.

Socialnämnden, som ansvarar för drift av stadens boenden i egen regi, avsatte en buffert i sin budget för att kunna täcka kostnader kopplade till omställningsarbetet, t.ex. övertalighet. När nu omställningen är genomförd framgår att bufferten aldrig behövde tas i anspråk, vilket betyder att vi lyckats bra med att hitta nya arbetsuppgifter för våra medarbetare.

För de barn som inte är placerade i stadens egna boenden har stadsdelsnämnderna under omställningsperioden behövt arbeta aktivt med att förhandla om avtalen så att de bättre matchar de nya ersättningsnivåerna. Som jag har förstått det har även detta arbete i allt väsentligt gått bra och några större ofinansierade kostnader bör därför inte finnas hos stadsdelarna. Detta är dock något vi får följa i tertialrapporter och verksamhetsberättelser framöver.

2. Hur ska staden tillhandahålla HVB-hem för ensamkommande?

Socialnämnden har fortsatt uppdraget att driva boenden för ensamkommande barn i egen regi. Utbudet består både av platser i HVB-

hem och i stödboenden. Antalet platser i de olika boendeformerna har anpassats utifrån ersättningsnivåerna samt att det kommer färre barn till Sverige och Stockholm.

Därtill har socialnämnden på uppdrag av stadsdelsnämnderna genomfört en ramavtalsupphandling av stödboendeplatser i privat regi. Socialnämnden har även genomfört en upphandling av firmor som för stadens räkning tillhandahåller jourhem, och därtill finns socialnämndens verksamhet Resursteamerna som rekryterar jourhem som stadsdelarna kan använda sig av.

Utöver dessa centrala insatser har varje stadsdel i uppdrag att rekrytera familjehem.

3. Vilka effekter kommer förslaget att innebära för Stockholm?

Det nya ersättningssystemet innebär som tidigare sagt en kraftigt sänkt ersättning för stadens mottagandeverksamhet. Detta har inneburit ett behov av att anpassa verksamheten till de nya förutsättningarna i enlighet med det jag har beskrivit ovan.

4. Hur kommer integrationen av barn och unga att påverkas i staden?

Integration och etablering är långsiktiga och komplexa processer. Det är därför svårt att ge ett exakt svar på frågan om hur just ersättningssystemet kommer att påverka integrationen av ensamkommande barn och unga.

En av de viktigaste delarna i barns och ungas integrering och etablering i samhället är en god skolgång. Det aktuella ersättningssystemet berör inte ersättning för skola, så förutsättningarna för att tillhandahålla en god skolgång påverkas inte av dessa förändringar.

De insatser som tidigare gjorts för att stärka barnens och ungdomarnas integration, genom att tillhandahålla praktikplatser, mentorskapsprogram etc., fortsätter som tidigare. Socialnämnden har dessutom beslutat att ge föreningen Individuell Människohjälp ett föreningsstöd för att kunna samordna civilsamhällets insatser riktade till ensamkommande barn och unga. Det finns dock en risk att den här typen av stödåtgärder blir nedprioriterade generellt i kommunerna när ersättningsnivåerna sänks. Om så blir fallet kan det få en negativ inverkan på barnens möjlighet att etablera sig i samhället.

Vad som tydligt påverkar etableringen i negativ riktning är den förändring som innebär att ensamkommande barn som fyller 18 år innan de fått ett slutligt beslut på sin asylansökan måste flytta till ett av Migrationsverkets

anläggningsboenden. Detta innebär att barnen rycks upp från sina nätverk och riskerar att behöva avbryta sin skolgång. Socialnämnden har nyligen beslutat om att använda det tillfälliga kommunbidraget som regeringen aviserat för att ge Stadsmissionen ett föreningsstöd i syfte att ordna tillfälliga boendelösningar för dessa ungdomar. På så vis kan vi undvika de negativa effekterna av ersättningssystemet gällande just detta.

5. Kommer staden att kunna garantera vård och boende för ensamkommande utifrån deras behov?

Det stöd som ges till ensamkommande barn sker med utgångspunkt i socialtjänstlagen, och bygger därmed på en individuell bedömning av varje barns särskilda behov. Det nya ersättningssystemet ändrar inte på den principen.

Systemet bygger på en schabloniserad ersättning, istället för som tidigare en ersättning som söktes för varje individ utifrån faktiska kostnader. Tanken med detta är att högre kostnader för vissa personer ska kunna balanseras med lägre kostnader för andra, vilket i grunden är en god tanke. Med de nivåer som är beslutade ser jag dock risker att så inte kommer vara fallet. Det skulle såklart kunna medföra att de individuella behoven hos varje barn inte fullt ut blir tillgodosedda. Det är därför något vi kommer att behöva följa noga över de kommande åren.

Stockholm den 27 september 2017

Åsa Lindhagen